

Arartekoaren 2021R-322-19 Ebazpena, 2021eko martxoaren 26koa. Horren bidez, Eusko Jaurlaritzaren Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politika Sailari gomendatzen zaio ahal bezain laster egin dezala gizarte-bazterketaren arloan diharduten gizarte-zerbitzu pribatuetako zerbitzu eta zentroak baimentzeko eta homologatzeko betekizun materialak, funtzionalak eta langileenak jasotzeko araudia.

Aurrekariak

1. Arabako eta Bizkaiko hainbat elkartek jo dute Arartekoarengana, jakinarazteko Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua diru sarrerak bermatzeko errentarako eskubidea ukatzen edo iraungitzen ari dela, eskaera egiteko egunean etxebizitza berean diru sarrerak bermatzeko errenta aitortuta duten bi bizikidetzaren unitate bizi badira, 147/2010 Dekretuan, maiatzaren 25eko 10.2 artikuluan, Diru Sarrerak Bermatzeko Errenta arautzen duenean (147/2010 Dekretua) xedatutakoari jarraituz. Aipatutako dekretuaren 10.2. artikulua honako hau xedatzen du, berariaz:

“6.1 artikuluan definitzen den etxebizitza edo bizitoki partikular bat bi bizikidetzaren unitatek edo gehiagok konpartitzen dutenean, etxebizitza edo bizitoki horretan eman daitezkeen Diru-sarrerak bermatzeko errentaren prestazioen gehieneko kopurua bikoia izango da, betiere prestazioa lortzeko baldintzak betetzen badituzte. Horrela gertatuz gero, prestazioa lehendabizi eskatu duenari emango zaio.”

Lanbideren iritziz, haien bizitokia ezin da etxebizitza kolektibotzat jo, ez dituelako betetzen 147/2010 Dekretuaren 6.2. artikuluan jasotako baldintzak.

“Era berean, etxebizitzat edo bizitokitzat hartu ahalko dira bizileku kolektiboko honako esparru fisiko hauek, aurreko artikuluan adierazitako bizikidetzaren unitateak modu independentean erabiltzen dituztenean:

a) Turismoko, hoteleko edo hotelez kanpoko establezimenduak, Euskal Autonomia Erkidegoko turismoa antolatzeke martxoaren 16ko 6/1994 Legearen (abenduaren 23ko 16/2008 Legeak aldatu zuen) 12. artikuluan definitutakoari jarraiki.

b) Aldi baterako harrera-zentroak, publikoak edo irabazi-asmorik gabeko erakunde pribatuen mendekoak, behar bezala baimendu eta homologatutakoak, itunpekoak, hitzartutakoak edo Administrazioak kontratatutakoak badira harrera-zerbitzu hori emateko edo irabazi-asmorik gabeko gizarte-erakundeek sustatutakoak direnean, betiere harrera-baliabide hori itunpeko, hitzartutako edo Administrazioak kontratatutako gizarteratzeke edo gizarteratu eta laneratzeko beste programa batzuekin lotzen dituztenak.

Dekretu honi dagokionez, aldi baterako harrera zentrotzat hartuko dira harrera-pisuak, bazterkeria egoeran dauden pertsonentzako abegi-zentroak, baita etxeko tratu txarren biktima diren emakumeentzako abegi-zentroak eta emakumeentzako beste harrera zentro batzuek ere, gizarte-zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legearen 22. artikulua 1.9.1, 2.4.5 eta 2.4.6 idatz-zatietan bildurikoak hurrenez hurren, horietan eman beharreko egonaldia dagokion gizarteratzeko banakako planaren bilakaeraren mende badago."

Arartekoak hasieran Lanbidera jo zuen, diru sarrerak bermatzeko errenta ukatzeko arrazoiengatik galdezka.

Lanbidek erantzun zuen 147/2010 Dekretuan jasotako 6.2.b) artikulua edukia aipatuz, esanez baimena behar dela, foru aldundiei dagokiela ematea, eta zentro bakoitzerako eskatu behar dela. Horri lotuta, Lanbidek erakunde honi bidalitako erantzunean honako hau helarazi zuen:

"Zentro bakoitzeko baimen eta homologazio horretan daude ezarrita zentroaren baldintzak (artatutako pertsona kopurua, azpiegiturak, baliabideak, etab.) (...)en kasuan, Arabako Foru Aldundiak ez du aipatutako baimen hori eman, eta hala jakinarazi diogu. Elkarte gisa erregistratuta daude, baina beren zentroek ez dute ez baimen ez homologaziorik."

Gainera, Lanbidek azaldu zuen baimen hori lortzeko informazioa Arabako Foru Aldundiaren webgunean dagoela.

Erantzun horren berri eman ondoren, elkarte kexagileetako batek Arabako Foru Aldundiari baimena eskatu zion bere zentroak Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuetako Foru Erregistroan sartzeko.

Arabako Foru Aldundiak ezetsi egin zuen inskripzio eskaera, arauzko esparrurik ez dagoenez baimena ematea posible ez zelako. Honako arrazoiketa hau erabili zuen foru aldundiak: *"la falta de autorización de estos centros se debe exclusivamente a que, a día de hoy, esta Diputación Foral carece de competencias y de normativa sectorial para autorizar centros privados de acogida para personas en riesgo o en situación de exclusión, como tampoco dispone para autorizar centros privados de salud mental. El artículo 40 de la mencionada Ley vasca 12/2008 otorga al Gobierno Vasco la potestad reglamentaria en materia de servicios sociales para su ordenación, regulando la autorización, el registro, la concertación, la homologación y la inspección de centros y servicios, así como los requisitos materiales, funcionales y de personal para su autorización y funcionamiento; y esa potestad no ha sido ejercida por ese tipo de centros, como sí se ha ejercido en otros casos, como*

por ejemplo, para los servicios residenciales para la tercera edad (Decreto 41/1998) o para los recursos de acogida para mujeres víctimas de maltrato en el ámbito doméstico (Decreto 148/2007).”.

Nolanahi ere, aipatutako 12/2008 Legearen Laugarren Xedapen Gehigarriak honako hau aurreikusten du:

“Eusko Jaurlaritzak, lege hau indarrean jartzen denetik urte bateko epean, gizarte-zerbitzuetako zerbitzu eta zentroei galdatu beharreko eskakizun material, funtzional eta pertsonalekoak arautuko ditu, zerbitzu eta zentro horiek baimentzeko eta homologatzeko. Horretarako, antzeko ezaugarriak dituzten zerbitzu eta zentroak batera arautu ahal izango ditu.

(...)

Arauketa hori gauzatzen ez den bitartean, administrazio bakoitzak onartutako funtzionamenduko oraingo formulek iraungo dute.”

2. Ondorioz, Arartekoak informazioa eskatu zion une horretan gizarte politiken eskumena zuen Eusko Jaurlaritzaren sailari, jakiteko zein datatarako aurreikusi zen prest edukitzea eskusio arriskuan edo egoeran daudenentzako harrera zentro pribatuetako eta osasun zentro pribatuetako baldintza materialei, baldintza funtzionalei eta langileen inguruko baldintzei buruzko araudia, 12/2008 Legearen, Gizarte Zerbitzuei buruzkoaren, Laugarren Xedapen Gehigarriari jarraituz.

Enplegu eta Gizarte Politiketako Saileko (gaur egun Berdintasun, Justizia eta Gizarte politiketako Saila) Gizarte Politiketako Sailburuordetzak honako hau adierazi zuen bere erantzunean: *“Gaur-gaurkoz, ez dago aurreikusita kontsultaren xede den araudia egitea”.*

Bestalde, hau erantsi zuen: *“147/2010 Dekretuaren 6.2. artikuluan ezartzen diren baimenari eta homologazioari dagokienez, Gizarte Zerbitzuen Foru Erregistroak egoteak (12/2008 Legea onartu zenean indarrean zezuden), sail honen ustez, ahalbidetu egingo luke Arabako Foru Aldundiak kontsultaren xede den elkarteak akreditatzea, elkarteak berak eskatzen duen baldintzetan, zuek bidalitako dokumentazioan jasotzen den bezala.*

Erregistro horietan inskribatuta dauden erakundeek ostatu kolektiboak dauzkate, eta Lanbideek horietan bizi diren bizikidetzaren unitate independenteei DSBEa kudeatu ahal izateko behar besteko akreditazioa dute, etxebizitza bakoitzeko bi prestazio izateko mugarik gabe, indarreko araudian ezarrita dauden gainerako betekizunak betetzen badituzte horiek. Are gehiago, mota horretako ostatu askotan ari dira onartzen bi bizikidetzaren unitate baino gehiago, arazorik gabe. (...) baina horrek ez du eragozten Arabako Foru Aldundiak

Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legeak eta Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren esparruan lege hori garatzen duten xedapenek foru-aldundiei esleitzen dizkien eskumenak bere lurralde-eremuan erabiltzea.”

Jasotako erantzun hori ikusita, Arartekoak informazioa eskatu zion Arabako Foru Aldundiari, erakunde horrek 147/2010 Dekretuan aurreikusitako betekizunak betetzeko baimena emateko aukeraren ingurukoa.

Arabako Foru Aldundiak berretsi zuen ez dagoela araudi sektorialik osasun mentaleko zentro pribatuak eta eskusio arriskuan edo egoeran daudenentzako harrera zentro pribatuak arautzeko, eta horregatik ez zutela baimen administratiborik jaso, araudian ez zeudelako ezarrita betekizun materialak, betekizun funtzionalak eta langileen betekizunak, tipologiaren arabera bete behar zituztenak. Gaineratu zuen Diputatuen Kontseiluaren 25/1999 Foru Dekretuaren, otsailaren 23koaren, Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen Foru Erregistroa sortzen duenaren, 2. artikulua, aurreikusi egiten duela honako hauek inskribatzea: *“los centros y servicios de naturaleza pública y los de naturaleza privada que hayan obtenido la preceptiva autorización, dedicados a la prestación de servicios sociales en el Territorio Histórico de Álava, así como las entidades de las que aquellos dependan”*.

Arabako Foru Aldundiak honako hau adieraziz jarraitu zuen: *“carece de competencias y de normativa sectorial para autorizar centros privados de acogida para personas en riesgo o en situación de exclusión, como tampoco dispone para autorizar centros privados para personas con problemas de salud mental”*.

Erantzun horri jarraituz, 2021eko martxoaren 8ko ebazpenaren bidez ezetsi egin zen Arartekoan kexa jarri zuen entitateko hainbat zentro Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuetako Foru Erregistroan inskribatzea. Arabako Foru Aldundiak erabaki horren erabaki gisa adierazi zuen zentro horiek ez dutela baimen administratiborik, eta argitu zuen foru aldundiak une horretan ez zuela eskumenik eta sektoreko araudirik eskusio arriskuan edo egoeran dauden pertsonak artatzeko zentro pribatuei baimena emateko, eta, hortaz, ez zela eskusio sozialeko arriskuan edo egoeran dauden pertsonen harrerarako zentro pribaturik inskribatu.

Argitu beharra dago eskumenen eta sektoreko araudiaren faltak hiru lurralde historikoei eragiten diela.

Horrenbestez, ulertu denez beharrezko egitateak eta zuzenbideko oinarriak badaudela, honako hauek egin dira:

Gogoetak

LEHENENGOA: Espediente honen xedea Arartekoaren 2021eko martxoaren 26ko, 2021R-1000-18 Ebazpenean aztertu da, eta, hortaz, hara bideratu behar da ezinbestean. Ebazpen horretan honako hau gomendatu zaio Enplegu eta Lan Sailari:

Arartekoak gomendatzen du entitate sozial batek kudeatutako esku-hartze sozialeko programa batean sartutako etxebizitza bat, behar bezala erregistratutakoa, bizitoki kolektiboko esparru fisikotzat jotzea, eta bertan ostatu hartzen duten bizikidetza unitate guztiek lortu ahal izatea diru sarrerak bermatzeko errenta (eta etxebizitzarako prestazio osagarria).

Halaber, eskatu du egun araudian dagoen mugaketa aldatzeko, diru sarrerak bermatzeko errentaren bi bizikidetza unitate onuradun egon ahal izatea, gehienez, bizikidetza esparru berean, uste baitu osasun, ekonomia eta gizarte krisi honetan, babes publikoko etxebizitza nahiko ez daudenez, beharrezkoa dela ostatu egokia bermatzeko neurri sozial guztiak abiaraztea, ezinbestekoa baita bizitza duina izateko.

Ebazpen honetan aipatutako araudia egiteko atzerapenaren berri ematen da, baita atzerapen horrek diru sarrerak bermatzeko errentarako eskubidea duten pertsonak artatzen dituzten entitate sozialei eragindako kalteen berri ere.

BIGARRENA: Etxebizitza horiek baimen administratiboa behar dutenez, halabeharrez egon behar da zentro edo zerbitzu pribatu horien betekizun materialak, funtzionalak edo langileenak ezartzen dituen araudia.

Hala ere duela hamar urte baino gehiagotik. Honako hau aurreikusten da Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legearen Laugarren Xedapen Gehigarrian.

“Eusko Jaurlaritzak, lege hau indarrean jartzen denetik urte bateko epean, gizarte-zerbitzuetako zerbitzu eta zentroei galdatu beharreko eskakizun material, funtzional eta pertsonalekoak arautuko ditu, zerbitzu eta zentro horiek baimentzeko eta homologatzeko. Horretarako, antzeko ezaugarriak dituzten zerbitzu eta zentroak batera arautu ahal izango ditu”

Araudirik ez egoteak kalteak ekartzen dizkie elkarte horiei ezin dutelako bete 147/2010 Dekretuaren 6.2. artikuluan ezarritako betekizuna.

Eusko Jaurlaritzak dauka gizarte zerbitzuen antolamenduaren alorra arautzeko ahalmena, 12/2008 Legearen 40. artikuluari jarraituz, zehazki, zentroak eta zerbitzuak baimentzea, erregistratzea, itunpetzea, homologatzea eta ikuskatzea arautuz, baita baimena jasotzeko eta funtzionatzeko beharrezko betekizun materialak, betekizun funtzionalak eta langileen betekizunak ere. Ahalmen hori ez da erabili sektoreko alor horretan. Aldiz, adinekoentzako egoitza baliabideen alorrean erabili da (41/1998 Dekretua), baita etxeko esparruan tratu txarrak jasan dituzten emakumeen harrera baliabideenean ere (148/2017 Dekretua).

Horregatik guztiagatik, Arartekoak gomendio hau egiten dio Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailari, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak –erakunde hau sortu eta arautzekoak– 11 b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

GOMENDIOA

Arartekoak gomendatzen du ahal bezain laster egitea Gizarte Zerbitzuei buruzko 12/2008 Legearen Laugarren Xedapen Gehigarrian aurreikusitako araudia, gizarte-bazterketaren arloan diharduten gizarte-zerbitzu pribatuetako zerbitzu eta zentroak baimentzeko eta homologatzeko betekizun materialak, funtzionalak eta langileenak jasotzeko araudia.

